

Stor fisk

Alle som fisker, har lyst til å fange stor fisk. Selv alle de som *ikke* fisker selv, skjønner det. Jo større fisken er, desto bedre. Greit. Vi vil ha stor fisk. Men vi skjønner ikke helt *hvorfor* vi vil ha stor fisk. Det er omtrent som med penger, suksess eller den fineste dama. Vi bruker masse tid og energi på å oppnå det, og så regner vi med at vi vil forstå hvorfor når vi når målet. Da vil jo alle bitene falle på plass, ikke sant? Neppe.

Kanskje det er selve prosessen som virker forlokkende – den skjøre balansegangen mellom realiteter, muligheter og håp? Man vet jo aldri. Fiskeren er iallfall privilegert i forhold til andre mennesker. Han har valgt et felt der han har et visst håp om å nå sine mål. Fred i verden, mat til alle eller at Vålerenga skal vinne Tippeligaen er nok dessverre bare utopier, men å få en fisk som er litt lengre eller litt tyngre enn den største man har fått til nå, er på en måte innen rekkevidde. Det er et helt konkret, målbart, oppnåelig mål. Kanskje det er derfor man fisker med flue? Kanskje ikke.

Man får stadig høre at størrelsen ikke er viktig, og intellektuelt er man enig i at det burde være totalopplevelsen som teller, ikke om fisken veier 1,1 eller 1,6 kilo. Men størrelsen *er* viktig. En skikkelig fotballøkt kan være helt topp – for all del – men det er selvfølgelig dusjen etterpå som er klart viktigst. Hvis man spør en flink fluefisker, vil han ofte si at det er omstendighetene rundt en fisk som er viktig. Hvor og hvordan han fikk den. Han vil hevde at det er langt mer tilfredsstillende å få en selektiv ørret på sju hekto som står kjempevanskelig til – og som man må overgå seg selv for å få – enn å ta en lettlurt, ukritisk fisk på 1,7 kilo i helt homogen strøm. Akkurat i øyeblikket er det kanskje mer tilfredsstillende – og jeg har selv hatt mange store opplevelser med ørret på fire hekto – men det er fisken på 1,7 kilo han snakker om to år senere. Det er den han viser bilder av. Kjempeprestasjonen med ørreten på sju hekto går i glemmeboka.

Kanskje det er det at stor fisk er gammel, og at gammel fisk er lur? Kanskje. Men en trehektos fisk i en skrinne fjellelv kan være dobbelt så gammel som en kilosfisk i Glomma. Det er ikke alderen det kommer an på. Det er størrelsen.

Vi er bare mennesker, og mennesker er primitive. Vi vil bli beundret. Alle skjønner at man har prestert noe hvis man får en stor fisk. Noen legger kanskje litt mer i det enn andre, men fiskeren får oppmerksomhet. Fisken blir et slags trofé. I enkelte kretser i USA er det vanlig å stoppe ut stor ørret, så man kan sette den på peishyllen og få skryt og lovord fra venner og kjente. Men jeg setter jo ut igjen all den store fisken jeg får, og selv om jeg av og til tar bilder, så er det ikke mange som får se den praktfulle skapningen jeg er så opptatt av. Men jeg forteller selvfølgelig om den til fluefiskekamerater, og det er nok. Så lenge man får

anerkjennelse fra de man har lyst til å få anerkjennelse fra, så holder det i lange baner. Men hvis det å få anerkjennelse for dyktighet er så viktig, hvorfor er jeg da så lite opptatt av å få *mange* fisk? Det er jo også et tydelig tegn på dyktighet. Ved siden av de åpenbare, primitive mekanismene, så er det ett eller annet udefinerbart magisk ved stor ørret som gjør at vi jakter ufortrødent videre.

Men hva er egentlig en stor fisk? Verdensrekorder og Norgesrekorder er ikke så interessante. De er ingen realistisk målestokk. Rekorden i en spesiell elv eller i et spesielt vann er litt mer interessant, men ikke nødvendigvis. Alt er jo som kjent relativt, og fluefiskere er konger av relativitisme.

Først er det geografi. De fleste som fisker på Sørlandet om sommeren, vil være enig i at en trekilos torsk er en stor fisk. Får man en trekilos torsk i Lofoten, er det ikke en stor fisk. Det er en liten fisk. En tikilos laks er en stor fisk uansett, men den er mye større i Sandvikselva i Bærum enn den er i Alta. En tokilos ørret på New Zealand er en fin fisk, men en tokilos i Nordmarka skriver man artikkel om. I Finnmark er en kilosørret pen, men ikke stor. På Østlandet – der vi stort sett fisker – er en kilosørret alltid en stor fisk. Det er vanskelig å nekte for at den største fisken i elva man fisker i, er en stor fisk. Da blir en rekordørret på fire hekto i bekken bak huset like stor som en ørret på seks kilo i Hallingdal.

Hvor man fisker, er altså helt opplagt viktig for å avgjøre om en fisk er stor eller ikke.

Så er det fiskesort. En femkilos laks er moro, men den er mye mindre enn en tokilos brunørret. En sjørørret på fem kilo vil for mange være langt større enn laks på ti. Og alle er vel enige i at en sik på to hekto er litt mindre enn en harr på tre hekto. En hvit fyr som løper hundremeter på 10,5 er jo mye raskere enn en mørk fyr som løper på 10,1.

Fisker man ørret, er det stor forskjell på om fisken er tatt i vann eller i elv. En trekilos brunørret er enorm i nesten hvilken som helst elv, men ganske liten i Mjøsa.

Fiskemetode er selvfølgelig også viktig. En ørret på to kilo tatt på flue, er kjempestor, men bare stor hvis den er tatt på sluk, mark eller oter. Kanskje det er derfor vi fisker med flue? En tokilos ørret er en sjelden troféfisk hvis man fisker med tørrflue, men ikke noe å stå på hodet for hvis man fisker med streamer. Den er jo stor uansett, men klart større hvis den er tatt tørt på skikkelig vis. Greit. Vi fisker med tørrflue.

En ørret på fire kilo tatt på diger Streaking Caddis i en svær innsjø i høstmørket er jo absolutt ikke noe å være flau for, men en firekilos tatt på det stilleflytende flaket under en døgnfluelekking midt på sommeren, er rett og slett forbudt. Da havner man antakeligvis i kasjotten, og man kan iallfall bare legge stanga på hylla for godt.

Poenget er at alle former for fiske har sine egne uskrevne regler for hva som er en stor fisk, og disse reglene er vanligvis ganske allment akseptert i miljøet. Blant tørrfluefiskere i Norge er den magiske kilosgrensen en slags akseptert grense for hva som er stor fisk. Om den er sju, åtte eller ni hekto er liksom ikke så viktig, men er den over kiloen, så er den stor. Det er egentlig ganske merkelig. Jeg har ikke den fjerneste idé om hvor mange fisk jeg har fått på sju, åtte og ni hekto, men jeg vet ganske nøyaktig hvor mange ørret over kiloen jeg har fått på tørrflue i Norge. Tenk hvor vanskelig det blir for amerikanerne. En kilo er jo 2,2 pund. Det går jo ikke an å snakke om "den magiske 2,2 grensen". Det er nok derfor de måler lengde i stedet for vekt. Tjue tommer er et fint og rundt tall, og alle amerikanske fluefiskere er enige om at det er en slags magisk grense for hva som er en stor ørret.